

národní
úložiště
šedé
literatury

NIKM – Distribuce kontaminovaných míst ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností České republiky

Suchánek, Zdeněk; Řeřicha, Jaroslav
2022

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-533106>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.07.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

NIKM – DISTRIBUCE KONTAMINOVANÝCH MÍST VE SPRÁVNÍCH OBVODECH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ ČESKÉ REPUBLIKY

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
OP Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

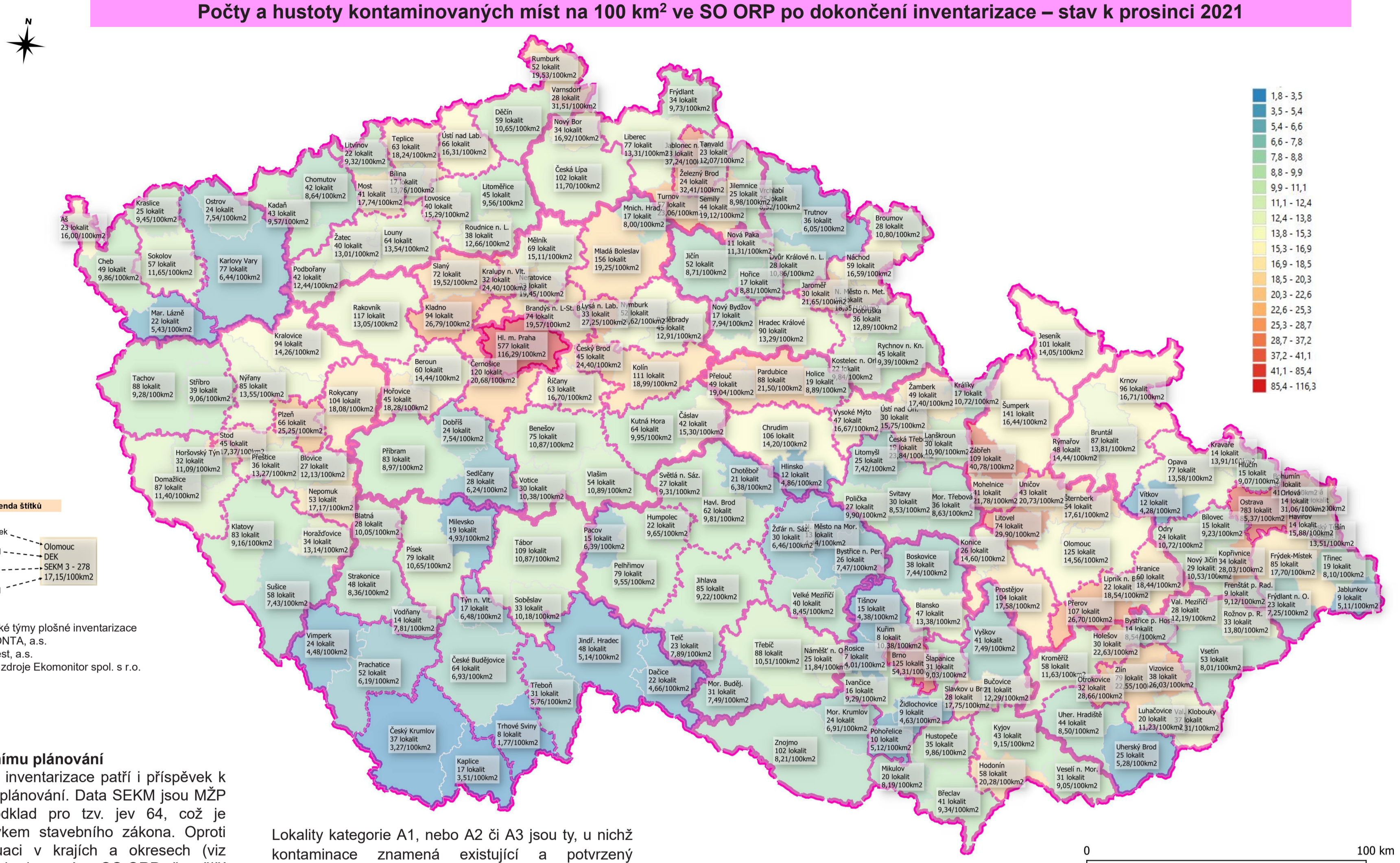
cenia

Ministerstvo životního prostředí

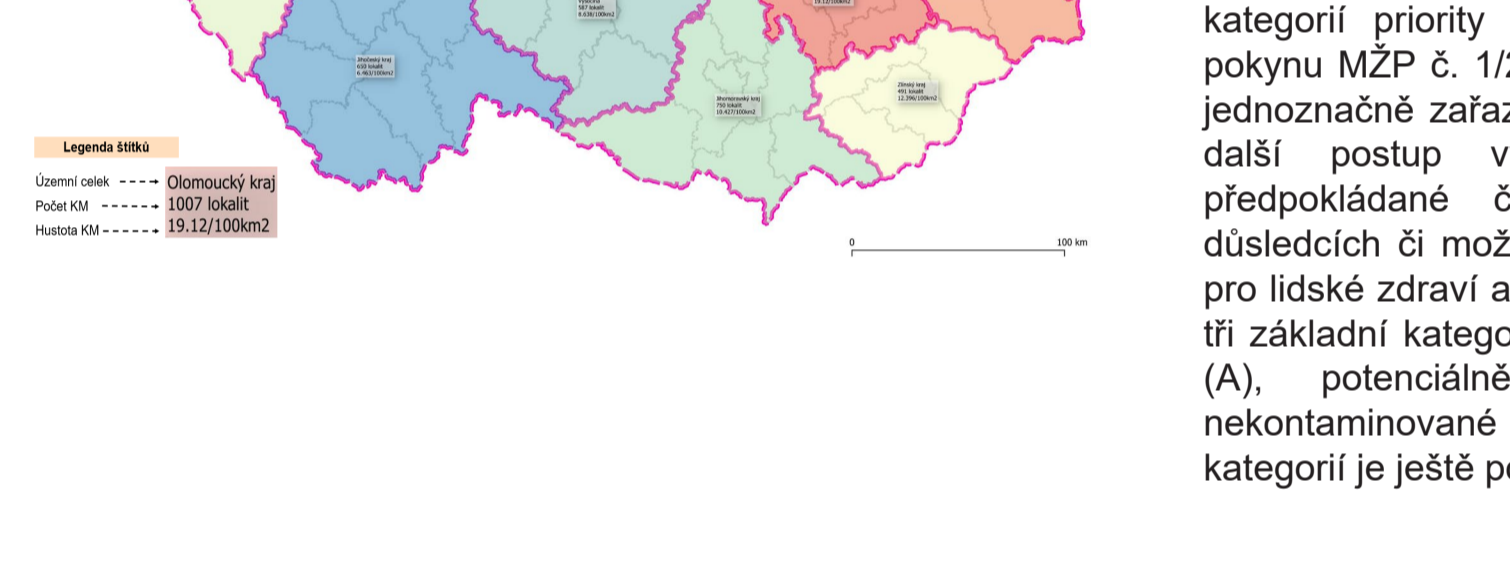

Inventarizace kontaminovaných míst (projekt NIKM 2) byla dokončena v prosinci 2021. Představujeme výstup týkající se distribuce inventarizovaných kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst (KM/PMK¹⁾) v 205 správních obvodech obcí s rozšířenou působností (SO ORP. V hlavním městě Praha má obdobnou působnost jako ORP 22 městských částí.

Na území České republiky bylo ze dvou základních zdrojů – ze Systému evidence kontaminovaných míst (SEKM) a z použití metod dálkového průzkumu Země (DPZ) – prověřeno celkem 30 020 lokalit či indicií, ze kterých bylo jako KM/PMK vyhodnoceno 8643 míst. Zbývajících 21 377 lokalit či indicií bylo vyloučeno. Z dalších zdrojů bylo evidováno 1491 nových hodnocených lokalit. K 31. 12. 2021 bylo v SEKM evidováno celkem 10 134 KM/PMK (hodnocených lokalit). Tato místa mají v databázi SEKM zpracovaný záznam minimálně v rozsahu tzv. souhrnného formuláře včetně vyhodnocené tzv. priority dalšího postupu prací. Výsledkem NIKM je naplněná databáze SEKM (10134 záznamů), 14 zpráv o inventarizaci v jednotlivých krajích a Zpráva o inventarizaci na území ČR. Inventarizační týmy pracovaly po okresech, souhrnně byla inventarizace hodnocena po krajích a za ČR. Podrobnosti k lokalitě KM/PMK podle kategorií priorit jsou znázorněny ve 14 posterech na www.cenia.cz (viz podklady a zdroje).

Počty a hustoty KM/PMK v okresech

Příspěvek k územnímu plánování

Mezi hlavní přínosy inventarizace patří i příspěvek k lepšímu územnímu plánování. Data SEKM jsou MŽP využívána jako podklad pro tzv. jev 64, což je stanoveno požadavkem stavebního zákona. Oproti generalizované situaci v krajích a okresech (viz mapky níže) dává vyhodnocení po SO ORP přesnější představu o územní distribuci KM/PMK, která má doložitelné vazby na socio-ekonomické a fyzicko-geografické charakteristiky území. Pro jednotlivé SO ORP v krajích uvádíme grafický výstup zachycující hustotu KM (vyjádřenou jako počet/100 km²) a lokalizaci KM/PMK všech tří kategorií priority vyhodnocené podle Metodického pokynu MŽP č. 1/2021. Každá hodnocená lokalita je jednoznačně zařazena do kategorie podle toho, jaký další postup vyžaduje v závislosti na její předpokládané či ověřené kontaminaci a na důsledcích či možných důsledcích této kontaminace pro lidské zdraví a životní prostředí. Jsou rozlišovány tři základní kategorie lokalit - lokality kontaminované (A), potenciálně kontaminované (P) anebo nekontaminované (N). Každá z těchto tří základních kategorií je ještě podrobněji členěna.

Lokality kategorie A1, nebo A2 či A3 jsou ty, u nichž kontaminace znamená existující a potvrzený problém. U lokalit P1 až P4 znamená kontaminace problém potenciální, není dostatek informací pro definitivní závěr. Skutečnou závažnost kontaminace musí u této kategorie ověřit průzkum a/nebo analýza rizik. Lokality kategorie N0, N1, N2 nevyznačují žádný zásah. Požadavky na územní plánování jsou legislativně upraveny stavebním zákonem č. 283/2006 Sb. a navazující vyhláškou č. 500/2006 Sb. Vyhláška je prováděcím předpisem ke stavebnímu zákonu a blíže specifikuje náležitosti takové dokumentace. Z hlediska správy geodát jsou relevantní zejména přílohy A a B, které definují povinný seznam 119 jevů v územně analytických podkladech. Z pohledu naší problematiky je nejvýznamnější jev č. 64 „staré zátěže a kontaminované plochy“ a jeho využití v územně plánovací dokumentaci ORP.

Stav aktualizace územně analytických podkladů v ORP

Hlavní město Praha (HMP) je krajem i obcí, resp. obcí s rozšířenou působností. Do následujícího hodnocení není HMP zahrnuto, konstatujeme pouze, že územně analytické materiály nemá aktualizované. Mezi zbývajících 13 krajů se procento aktualizací pohybuje mezi 13,3 % (Plzeňský kraj) a 80 % (Pardubický kraj). Za celou ČR bylo ke konci roku 2020 nahlášeno 116 aktualizovaných materiálů 56,6 % ze všech ORP. Tento stav je identický i v dubnu 2022.

Závěr

Z malého počtu provedených aktualizací k plánovanému termínu prosinec 2020 se dá usuzovat, že řada úředníků z obcí s rozšířenou působností pravděpodobně počítala se změnou požadavků na dokumentaci měst a obcí (v době protahujícího se schvalování nového stavebního zákona) a na aktualizaci nepracovala. Po dokončení NIKM a naplnění SEKM však již nic nestojí v cestě k dokončení 5. aktualizace a zahájení přípravy další – 6. aktualizace územně analytických podkladů.

SO ORP Ústeckého kraje
Nejvyšší kontaminační zatížení je v centru (SO ORP Most, Teplice, Ústí n. L. a Litoměřice) kraje a z pohledu lokalit kategorie P také v severní (ORP Rumburk a Varnsdorf) části kraje. Nižší kontaminační zatížení je na západě (SO ORP Kadaň, Chomutov, Litvínov a Podbořany) a na východě (SO ORP Litoměřice, Děčín a Roudnice n. L.) kraje.

SO ORP Libereckého kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v pásu od ORP Liberec přes ORP Jablonce n. N. a Železný Brod po SO ORP Semilky. Nejnižší kontaminační zatížení je ve SO ORP na severovýchodě kraje.

SO ORP Královéhradeckého kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v pásu od ORP Hradec Králové přes ORP Jaroměř, Nové Město n./M. a Dobruška po SO ORP Náchod. Nejnižší kontaminační zatížení je ve SO ORP na západě a severu kraje.

Lokalizace a hustoty kontaminovaných míst na 100 km² ve SO městských částí Prahy podle všech tří kategorií priority (A/P/N)
Z hustoty a z počtu kontaminovaných míst ve SO městských částí lze odvodit vyšší kontaminační zatížení zejména v severní a východní od centra a také na západním okraji. Nižší a minimální kontaminační zatížení je v samotném centru (Praha 1 a 2) a na jižním a východním okraji HMP.

SO ORP Karlovarského kraje
Z hustoty kontaminovaných míst a počtu lokalit ve SO ORP Karlovarského kraje lze odvodit vyšší kontaminační zatížení území ve středu a na severu a severozápadě kraje. Nižší kontaminační zatížení lze konstatovat pro SO ORP Karlovy Vary a Mariánské Lázně.

SO ORP Středočeského kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v centru, na severozápadě a severovýchodě kraje. Nižší kontaminační zatížení je v jižní třetině kraje s minimem ve SO ORP Pílabram, Dobruška a Sedčany. V SO ORP Pílabram je však třeba vzít do úvahy vyšší podíl přírodní krajiny (CHKO Brdý) i vyšší počet lokalit kategorie A, čímž se řadí spíše mezi SO ORP s vyšším kontaminačním zatížením.

SO ORP Pardubického kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v pásu od ORP Přelouč, Pardubice a Chrudim na západě, přes ORP Vysoké Mýto, Ústí n. Orlicí a Česká Třebová po ORP Žamberk. Nejnižší kontaminační zatížení je v ORP na jihu kraje.

SO ORP Olomouckého kraje
Poměrně vysoké kontaminační zatížení je na většině území kraje. Nižší kontaminační zatížení je pouze na západním okraji (SO ORP Konec). Nižší hustota kontaminovaných míst v SO ORP Olomouc je dána začleněním vojenského újezdu Libava, kde se inventarizace neprováděla. Přičinou nižší hustoty v SO ORP Jeseník a Šumperk jsou velké plochy přírodní krajiny (především CHKO Jeseníky).

SO ORP Moravskoslezského kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v SV a centrální části kraje, v menší intenzitě také na severu a západě (ORP Ostrava, Bohumín, Orlová, Karviná, Kopřivnice, Frýdek-Místek, Havlíkov, Český Těšín, Krnov, Rymařov, Bruntál, Opava a Kravaře). Nejnižší kontaminační zatížení je v ORP na jihu a JZ kraje, s minimem v SO ORP Vítkov, Frenštát p. Radhoštěm a Jablunkov.

SO ORP Plzeňského kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v centrální a severovýchodní části kraje (SO ORP Plzeň, Rokycany, Nepomuk, Stod, Nýřany a Kralovice). Nižší kontaminační zatížení je nepříkypitě na západě a jihu s minimem v přírodní krajinně v pásu podél státní hranice.

SO ORP Jihočeského kraje
Ze zobrazených hustot kontaminovaných míst ve SO ORP Jihočeského kraje lze odvodit vyšší kontaminační zatížení území v ORP centrální, severozápadní a severovýchodní části JČK.

SO ORP Kraje Vysočina
Vyšší kontaminační zatížení území v pásu SZ – JV s maximy v SO ORP Humpolec, Světlá n. Sázavou, Jihlava, Náměšť n. Oslavou a Třebíč. Nejnižší kontaminační zatížení je v SO ORP Pacov na západě, Chotěboř, Žďár n. Sázavou, Nové Město na Moravě, Bystřice n. Perštejnem na severovýchodě a Telč a Moravské Budějovice na jihu kraje.

SO ORP Jihomoravského kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v centrální (ORP Blansko, Hodonín) části kraje, v menší intenzitě také v širším okolí Brna (ORP Blansko, Tišnov, Rosice, Zlín, Znojmo, Mor. Krumlov, Pohořelice a Mikulov). Nižší kontaminační zatížení je překvapivě v těsné blízkosti Brna (ORP Kuřim, Slápanovice) a v meziúzemních prostorch (ORP Ivančice, Bučovice a Hustošpole).

SO ORP Zlínského kraje
Vyšší kontaminační zatížení má území v centru, na SZ a JV kraje, v menší intenzitě také na severu – ve SO ORP Rožnov p. R. a podle počtu lokalit s kategorií A také na JZ – ve SO ORP Uherské Hradiště. Nižší kontaminační zatížení je ve SO ORP Vsetín a Uherský Brod, což je dáno vyšším podílem přírodní krajiny.

Podklady a zdroje:
Metodický pokyn MŽP pro práci se systémem SEKM 3. Věstník MŽP, ročník XXXI, leden 2021, částka 1, Metodické pokyny a dokumenty.
Podklady a operativní dokumentace CENIA k projektu NIKM: <http://sekm.cz>
Szurmanová Z., Hoňková V., Záruba O. et al.: Plášňná inventarizace – dodávka inventarizačních prací v rámci 2. etapy NIKM. Závěrečná zpráva. Česká republika. Manuskript, prosinec 2021, Projekt NIKM 2. Společnost DEKONTA, VZ Ekomonitor, GEOTest – NIKM 2. Praha 2021. <https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/03/Zprava-o-inventarizaci-kontaminovanych-mist-na-uzemi-CR.pdf>, staženo 25.3.2022.
Szurmanová Z., Vaňa A. et al.: Krajská zpráva – Hlavní město Praha. Manuskript, 2021, Projekt NIKM 2. Společnost DEKONTA, VZ Ekomonitor, GEOTest – NIKM 2. Praha 2021. <https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/03/Krajska-zprava-o-inventarizaci-kontaminovanych-mist-Hl-m-Praha.pdf>, staženo 25.3.2022.
Postery projektu NIKM 2: <https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/nikm-2/vystupy-projektu-nikm-2/postery-projektu-nikm-2/>

¹⁾ Poznámka: potenciálně kontaminovaná místa jsou taková, kde můžeme znečištění horninového prostředí předpokládat na základě informací o historii využívání lokality nebo podle dalších indicií, kontaminace však zatím není vzorkováním potvrzena.